

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. **Question No. 1 is compulsory (15 marks.)**.
2. **Attempt any five more questions from Questions 2 to Question 11 Each question carries 9 marks. The English version of the paper is the correct version.**

- सूचना: १. प्रश्न क्र. १ अनिवार्य (१५ गुण)
२. प्रश्न क्र. २ ते ११ मधून कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्नास ९ गुण.
३. प्रश्नपत्रिकेतील इंग्रजी प्रत ही मूळ प्रत म्हणून ग्राह्य धरण्यात येईल.

1. A- Explain various types of Computer Aided Communication.
संगणकावर आधारित संवादाच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.

OR

1. B- We can achieve top of the Mountain with the help of dynamic Leadership! Discuss it with examples.
“गतिमान नेतृत्वाच्या सहाय्याने पर्वताचे शिखर सर करता येते”. या विधानाची सोदाहरण चर्चा करा.
2. Define and discuss the Organizational Structure. Evaluate yours answer pertaining to the Matrix structure.
‘संस्थेची रचना’ याची व्याख्या देऊन चर्चा करा. मॅट्रिक्स रचनेच्या आधारे तुमच्या उत्तराचे मूल्यमापन करा.
3. If the football team is the organizational culture, the specific coaches and players comprise the organizational structure. Discuss this statement with a critical note.
“फुटबॉल संघ संस्थेची ‘संस्कृती’ असेल तर खेळाडू आणि प्रशिक्षक यांचा समावेश संस्थेच्या रचनेमध्ये होत.” या विधानाची समीक्षात्मक चर्चा करा.
4. How Culture Begins? The founders' own behavior acts as a role model. Discuss this statement with an example.
‘संस्कृतीची’ ची सुरुवात कशी होते? “संस्थापकाचे वर्तन इतरांसाठी प्रमाण असते.” या विधानाची सोदाहरण चर्चा करा.
5. `National culture has a greater impact on employees rather than their organization's culture'. Argue this statement with an example.
“संस्थेच्या ‘संस्कृती’ पेक्षा राष्ट्राची संस्कृती कर्मचाऱ्यांसाठी अधिक परिणामकारक ठरते.” या विधानावर सोदाहरण भाष्य करा.

6. What is a Span of Control?
नियंत्रणाचा कालावधी म्हणजे काय?
7. What are the various methods of Recruitment? Explain in details the process of Recruitment and hierarchy in any organization that you know.
नोकरीसाठी नियुक्ती करण्याच्या विविध पद्धती कोणत्या? तुम्हाला माहित असणार्या एखाद्या संस्थेमधील नियुक्तीची प्रक्रिया आणि श्रेणीनिहाय पदक्रम स्पष्ट करा.
8. Define the term Motivation? Explain the needs that motivate people fall into five basic categories, according to Maslow.
'प्रोत्साहित करणे' या सहब्दाची व्याख्या सांगा. मॉस्लोव्हच्या सिद्धांतानुसार लोकांना प्रोत्साहित करण्यासाठी आवश्यक असणाऱ्या पाच प्रकारच्या गरजा विशद करा.
9. Prepare a questionnaire for interviewing the candidates for the post of Corporate Communicator.
कोर्पोरेट कम्युनिकेटर पदाच्या उमेदवाराच्या मुलाखतीसाठी प्रश्नावली तयार करा.
10. Discuss in detail inter-departmental relations.
आंतरविभागीय संबंध म्हणजे काय? याची तपशीलवार चर्चा करा.
11. Write short notes on any **TWO**: (कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा)
a) Discuss Strike, Boycott & Lockout (संप, बहिष्कार आणि टाळेबंदी)
b) Labour Laws (कामगार कायदे)
c) Non-verbal communication (अमौखिक संवाद)
d) Mass Communication (जनसंवाद)

XXXXXXXXXX